

KKTC'DE OKULÖNCESİ ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE PRE-SCHOOL TEACHER EDUCATION PROGRAM IN TRNC

Yrd. Doç. Dr. Hasan ÖZDER
Atatürk Öğretmen Akademisi, Lefkoşa-KKTC
hasan.ozder@aoa.edu.tr

Doç. Dr. Güner KONEDRALI
Atatürk Öğretmen Akademisi, Lefkoşa-KKTC
guner.konedrali@aoa.edu.tr

Dr. Pembe SABANCIGİL
Doğu Akdeniz Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Gazimağusa-KKTC
pembe.sabancigil@emu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, uygulanmakta olan Atatürk Öğretmen Akademisi Okulöncesi Öğretmenliği Programı (AÖAOÖP) değerlendirilmiştir. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, AÖAOÖP'de 2010-2011 öğretim yılında 4. sınıfta okuyan ve mezun aşamasında olan 25 öğretmen adayından oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anketle elde edilmiştir. Anket genel hedefler ve dersler boyutlarına ilişkin sorulardan oluşturulmuştur. Ayrıca AÖAOÖP'nin geliştirilmesine ilişkin bir açık uçlu soru yer almıştır. Elde edilen nicel veriler ağırlıklı ortalama ile analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizinde ise "içerik analizi" yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adayları kendilerini "yabancı dilleri kullanabilme", "okulöncesi dönem çocuğuna uygun eğitim araçlarını geliştirebilme" ve "bilimsel düşünebilme" becerileri açısından yetersiz görmektedirler. Öğretmen adayları duyuşsal alana ilişkin ise "ulusal ve evrensel değerlere ve farklı kültürlerle duyarlı oluş" hedefini yeterince kazanmadıklarını belirtmişlerdir. Psikomotor alanda ise "okulöncesi eğitime ilişkin müzik etkinliklerinde kullanılan bir müzik aletini çalabilme" hedefini yeterince kazanmadıklarına inanmaktadırlar. En az yararlı dersler "Eğitimde Araştırma Teknikleri", "Mezuniyet Projesi", "Aile Eğitimi", "Müzik I-II" ve "Kıbrıs Türk Kültürü" dersleri olmuştur. Öğretmen adayları programın geliştirilmesine yönelik olarak daha fazla uygulamaya ağırlık verilmesini, yeni derslerin eklenmesini, bazı derslerin önkoşullarının sağlanmasını, bazı derslerin ise öğretmenlik uygulamasından önce alınmasını önermişlerdir. Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının alanlarında uzman ve deneyim sahibi olmalarını önermişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen Yetiştirme, Program Değerlendirme, Okulöncesi Eğitim.

ABSTRACT

The present study aims to evaluate the current Atatürk Teacher Academy Pre-School Education Program (ATAPEP). Mixed research method was used in this study. The sample comprised 25 pre-service teachers studying in the fourth year in ATAPEP and who are about to graduate in the 2010-2011 academic year. The research data were collected by means of a questionnaire developed by the researchers. The questionnaire comprised questions on general objectives and course dimensions. In addition, an open-ended question regarding the development of the ATAPEP was included. The quantitative data were analyzed by means of weighted average. As for the analysis of qualitative data "content analysis" was adopted. As a result, pre-service teachers find themselves inadequate in terms of "using foreign languages", "developing educational tools appropriate for the pre-school child" and "scientific thinking" skills. In terms of the affective domain, pre-service teachers stated that they could not require the objective "sensitivity to national and universal values and different cultures" adequately. As for the psychomotor domain, they believe that they have not acquired the objective "playing a musical instrument used in musical pre-school activities" adequately. The least beneficial courses were listed as "Research Techniques in Education", "Graduation Project", "Family Education", "Music I-II" and "Cypriot Turkish Culture". The pre-service teachers suggested focusing on more practice, addition of new courses, providing prerequisites for some courses and taking some courses before the teaching practice. They suggested that instructors should be experts and have experience in the field.

Keywords: Teacher Training, Program Evaluation, Pre-School Education

GİRİŞ

Gelişen bilim ve teknoloji doğrultusunda öğretmen nitelikleri de sürekli değişmektedir. Öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlayan eğitim programlarına ilişkin program standartlarının geliştirilmesi, kalite güvencesi ve akreditasyona temel oluşturarak kurumların kalite ve verimliliğini artırmaktadır (Adıgüzel ve Sağlam, 2009: 87). Buna bağlı olarak da öğretmen yetiştiren programların

sürekli değerlendirilmesi ve yeniden düzenlenmesi kaçınılmazdır. Aynı zamanda, bir eğitim programının başarılı olabilmesi için tüm öğrencilerin programda öngörülen hedeflere ulaşmış olması gerekir; ancak, bu her zaman gerçekleşmeyebilir. Bu nedenle, programın uygulanması sonucunda, yetersiz kalan ya da ters işleyen öğeleri olup olmadığı; varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesi gerekmektedir (Demirel, 2000: 180). Program geliştirme; bir programın tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre yeniden düzenlenmesi süreçlerini kapsamaktadır (Erden, 1993: 3). Program tasarısında hedefler, eğitim durumları ve değerlendirme öğeleri vardır (Oliva, 1988; Ornstein ve Hunkins, 1988; Taba, 1962; Tyler, 1973). Program değerlendirme çalışmalarında programın farklı boyutlarını ele alan model ve yaklaşımlar uygulanabilir (Oliva, 1988; Ornstein ve Hunkins, 1988).

Eldeki çalışmada öğretmen adaylarının programda belirlenen genel hedefleri ne derece kazandıklarına ilişkin algılarına bakılarak bir “ürün değerlendirmesi” yapılmıştır. Ayrıca, programda yer alan derslerin ne kadar faydalı oldukları ve programın geliştirilmesine ilişkin öğretmen adaylarının önerileri alındığından süreç değerlendirmesi de yapılmıştır. Bu nedenle, Stufflebeam tarafından geliştirilen Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün (BGSÜ-CIPP) modelinde yer alan “süreç” ve “ürün” boyutları ele alınmıştır (Stufflebeam ve Shinkfield, 2007).

Bugün Türkiye’de tüm eğitim fakültelerinde uygulanan program 2006 yılında geliştirilmiştir. Yeni programda, öğretmen adaylarının çok yönlü gelişmelerinin sağlanması amacıyla genel kültür derslerinin sayısının artırılmış ve “Topluma Hizmet Uygulamaları”, “Araştırma Projesi”, “İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim” dersleri konulmuştur (Gürkan, 2007, Aktaran: Sağlam, 2011:162). Dereobalı ve Ünver (2009) ise yeni programda yer alan derslere ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini almışlardır. Sonuç olarak öğretim elemanları yeni programdaki dersleri uygun bulmuşlar, çok sayıda ders ekleme, bazı dersleri birleştirme ve adını değiştirme önerilerinde bulunmuşlardır. Özkut ve Kaya (2012) ise yaptıkları bir çalışmada ilköğretim okullarında görev yapan okulöncesi öğretmenlerinin lisans döneminde aldıkları müzik eğitiminin mesleki yaşantılarına etki etmediğini bulmuşlardır. Turcan ise “okulöncesinde müzik” dersinin öğretmen adayları tarafından yeterince etkili bir ders olarak algılanmadığını bulmuştur. Tuğrul, Üstün, Erkan, Durmuşoğlu ve Boz (2007)’un araştırmasında da öğretmen adaylarının öğrenme-öğretme süreçlerinde kendilerini “oldukça yeterli” hissederek müzik, okuma yazma, drama, matematik, fen ve doğa çalışmalarında ise “yeterli” hissetmekte olduklarını bulmuşlardır. Sönmez ve diğerleri (2008)’nin yaptığı çalışmada ise, öğretmenler “temel matematik” ve “çevre bilimi” dersleri onların meslek yaşamlarında “hiç işime yaramadı” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Beden eğitimi, müzik, ülkeler coğrafyası, çocuk edebiyatı ve drama derslerini ise “her zaman faydalı” bulmuşlardır. Öğretmenler ayrıca öğretim elemanlarının hem kuram, hem de uygulamayı bilen kişilerin olmasını önermişlerdir. Kılıç ve Acat (2007) ise araştırmalarında “Öğretmenlik Uygulaması”, “Drama”, “Rehberlik” ve “Sınıf Yönetimi” derslerini çok faydalı bulmuşlardır. Ayrıca, Kılınc ve Altuk (2010) “okul deneyimi” dersine yönelik öğretmen adaylarının tutumlarının olumlu olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Ancak, öğretmenlik uygulamalarında “okul ve üniversite arasında işbirliği eksikliği”, “iletişim ve koordinasyon sağlanamaması”, “denetim eksikliği” ve “uygulama okulu azlığı” yaşanan sorunlar arasında yer almaktadır (Seçer, Çeliköz ve Kaygılı, 2010; Yapıcı ve Yapıcı, 2004).

KKTC’de sınıf öğretmeni veya okulöncesi öğretmeni olmak için Atatürk Öğretmen Akademisi (AÖA)’dan mezun olmak şarttır (Öğretmenler Yasası, madde: 16). AÖA, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC’de) sınıf öğretmeni ile okulöncesi öğretmeni yetiştiren ve öğrenim süresi dört yıl olan devlete bağlı bir yükseköğretim kurumudur. Kurumda, sadece “Öğretmenlik Meslek Eğitimi Bölümü” adı altında bir bölüm bulunmaktadır. Söz konusu bölüm altında ise sınıf öğretmenliği ve okulöncesi öğretmenliği programları yer almaktadır. Bu programların dersleri, YÖK’ün öngördüğü programlara paralel olarak düzenlenmiştir. Sınıf öğretmenliği programı (SÖP) 163, okulöncesi öğretmenliği programı (OÖP) ise 168 krediyi kapsamaktadır. Öğretmen adaylarının AÖA’ya girebilmeleri için, yapılan iki aşamalı giriş sınavında başarılı olmaları gerekmektedir. Her yıl yaklaşık 600 öğrencinin katıldığı sınavdan 25 okulöncesi, 25 de sınıf öğretmenliği programlarına olmak üzere toplam 50 öğrenci alınmaktadır. Giriş sınavı, yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamalıdır. Yazılı sınav Matematik,

Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve İngilizce alt testlerinden oluşmaktadır. Yazılı sınavda başarılı olan adaylar, daha sonra sözlü sınava alınmakta ve öğretmenlikle ilgili tutum ve davranışları belli kriterlere göre ölçülmektedir (AÖA Giriş Sınavları ve Mülakat Tüzüğü, 2000). Mülakat (görüşme) şeklinde yapılan sözlü sınav sırasında adayın öğretmenliğe yönelik tutumları, belli başlı sorularla ölçülmeye çalışılmaktadır. Seçilen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları oldukça yüksektir (Özder, Konedralı ve Zeki, 2010).

Okulöncesi öğretmenliği programı 2004-2005 öğretim yılında açılmıştır. Programda öğretmen adaylarının kazanması öngörülen 29 genel hedef vardır. Bu hedeflerin 17 tanesi bilişsel, 4 tanesi psikomotor ve 6 tanesi de duyuşsal alanla ilgilidir (AÖA Okulöncesi Öğretmenliği Programı, 2004). Sözkonusu programın ne kadar başarılı olduğu hangi yönlerde zayıf ve eksik kaldığı konusunda bugüne kadar herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Bu nedenle eldeki çalışma büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışmada, uygulamada olan Atatürk Öğretmen Akademisi Okulöncesi Öğretmenliği Programı (AÖAOÖP) değerlendirilmiştir. Programın değerlendirilmesi, okulöncesi öğretmenliği programında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi ve alt problemleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

Problem Cümlesi

AÖA Okulöncesi Öğretmenliği Programı'nda yer alan genel hedefler ve derslere ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Programda yer alan genel hedefleri kazanmaları konusunda öğretmen adayları kendilerini ne derece yeterli görmektedirler?
2. Öğretmen adayları programda yer alan dersleri ne derece yararlı görmektedirler?
3. Öğretmen adaylarının programın geliştirilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Uygulanmakta olan AÖAOÖP'nin değerlendirilmesi için hem nicel hem de nitel verilerden yararlanılmıştır. Bu nedenle araştırmada karma yöntem kullanılmıştır (Patton, 2002: 247).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu AÖAOÖP'de 2010-2011 öğretim yılında 4. sınıfta okuyan ve mezun aşamasında olan 25 öğretmen adayı olmuştur. Dördüncü sınıfta okuyan öğretmen adayları AÖAOÖP'deki tüm dersleri almış olmalarından veya almakta olduklarından dolayı seçilmişlerdir. Araştırma kapsamına alınan öğretmen adayları 4 yıl boyunca aynı sınıfta okuyan ve aynı öğretim elemanlarından dersler almışlardır. Bu nedenle, çalışma grubuna alınan öğretmen adaylarının birçok özellik açısından homojen oldukları söylenebilir. Ayrıca bu öğretmen adaylarında oluşan inançları AÖA'nın aynı programından mezun olan ve olacak olan diğer adaylarda da olma olasılığı yüksektir. Bu nedenle araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan benzeşik ve kritik durum örnekleme yöntemleri kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anketle elde edilmiştir. Anket genel hedefler ve dersler boyutlarına ilişkin sorulardan oluşturulmuştur. Ayrıca AÖAOÖP'nin geliştirilmesine ilişkin bir açık uçlu soru yer almıştır. Anketin geliştirilmesi uzman görüşlerine dayalı olarak yapılmıştır. 29 maddeden oluşan genel hedeflerin 17 maddesi bilişsel, 7 maddesi duyuşsal, 5 maddesi ise psikomotor yeterliklere ilişkindir. Maddeler, "Çok Yeterli, Yeterli, Kısmen Yeterli, Az Yeterli, Yetersiz" şeklinde beşli likert tipinde derecelendirilmiştir. Puanlama, bu dereceye göre sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde yapılmıştır. Dersler boyutunda ise AÖAOÖP'de yer alan dersler maddeler halinde sıralanmış ve öğretmen adaylarından bu dersleri "Çok Yararlı, Yararlı, Kısmen Yararlı, Az Yararlı, Yararsız" şeklinde

değerlendirmeleri istenmiştir. Puanlama, bu dereceye göre sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde yapılmıştır. Açık uçlu soru ise “AÖA Okulöncesi Öğretmenliği Programının geliştirilmesine için görüşleriniz nelerdir?” şeklinde sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Birinci ve ikinci alt probleme ilişkin elde edilen nicel veriler ağırlıklı ortalama ile analiz edilmiştir. Ölçme aracının her bir maddesi için, Çok Yeterli (5) Yeterli (4) Kısmen Yeterli (3) Az Yeterli (2) Yetersiz (1) şeklinde puanlanmış ve aritmetik ortalaması hesaplanmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin verilerin analizinde ise “içerik analizi” yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizinde aşağıdaki aşamalar uygulanmıştır (Miles. ve Huberman , 1994; Bryman, 2012: 289-307):

1. Öğretmen adaylarının verdiği cevaplardan kategoriler belirlendi.
2. Kategorilere ait temalar oluşturuldu.
3. Bu temaların frekansı alındı.

BULGULAR VE YORUM

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen Adaylarının Bilişsel Hedefleri Kazanma Konusundaki İnançları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Bilişsel Hedefleri Kazanma Konusundaki İnançları

Bilişsel Alan	$\bar{X}$	s
Türkçeyi etkin kullanabilme	4.00	.64
Gelişen teknolojik araçları kullanabilme	4.04	.78
Yabancı dilleri kullanabilme	3.40	1.19
Okulöncesi eğitime ilişkin ilkeleri uygulayabilme	4.24	.87
Okulöncesi dönem çocuğunun gelişimsel özelliklerini analiz edebilme	4.48	.50
Okulöncesi eğitim programını uygulayabilecek alan bilgisini analiz edebilme	4.12	.78
Okulöncesi öğrenme-öğretme ortamlarını düzenleyebilme	4.32	.62
Okulöncesi döneme ilişkin öğretim planı hazırlayabilme	4.44	.65
Okulöncesi dönem çocuğunun gelişimini rehberleyebilme	3.96	1.05
Okulöncesi dönem ortamlarında sağlık ve ilk yardım kurallarını uygulayabilme	4.48	.82
Okulöncesi dönem çocuğuna uygun eğitim araçlarını geliştirebilme	3.52	.70
Okulöncesi eğitime ilişkin etkili öğretim yöntem-teknik ve stratejilerini uygulayabilme.	4.28	.67
Okulöncesi eğitime ilişkin yaratıcı ürünler geliştirebilme	4.32	.69
Okulöncesi eğitimde aile eğitimine ilişkin etkinlikleri yürütebilme	4.36	.77
Bilimsel düşünebilme	3.68	.94
Özel eğitime muhtaç çocukları gözlemleyebilme	4.00	.86
Özel eğitime muhtaç çocukları uygun bütüncü eğitim öğretim etkinliklerini uygulayabilme	4.00	.81

Tablo 1’den de anlaşılacağı üzere, öğretmen adayları AÖAOÖP’de yer alan 19 bilişsel hedefin 16 tanesini “çok yeterli” ve “yeterli” düzeyde kazandıklarına inanmaktadırlar. Üç tanesini ise yeterince kazanmadıklarına inanmaktadırlar. “Bilimsel düşünebilme”, “Okulöncesi dönem çocuğuna uygun eğitim araçlarını geliştirebilme” ve “Yabancı dilleri kullanabilme” becerilerini öğretmen adayları yeterince kazanmadıklarına inanmaktadırlar. Bu bulgulara dayalı olarak AÖAOÖP’de derslerin işleniş boyutunda problem çözme ve buna bağlı olarak bilimsel düşünme süreçleri üzerinde durulmadığı ve aynı zamanda yaratıcılığa dayalı öğretim amaçlı materyal geliştirme etkinliklerinin de yapılmadığı söylenebilir. “Yabancı dilleri kullanabilme” becerisini öğretmen adaylarının yeterince kazanmadıklarına inanmalarının nedeni sadece İngilizce diline ilişkin ders almaları diğer başka yabancı dillere ilişkin derslerin programda olmamasından dolayıdır.

Öğretmen adaylarının psikomotor hedefleri kazanma konusundaki inançları Tablo 2’de görülebilir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Psikomotor Hedefleri Kazanma Konusundaki İnançları

Psiko-motor Alan Hedefleri	$\bar{X}$	S
Okulöncesi eğitimde el becerilerine dayalı materyaller geliştirebilme	4.56	.58
Okulöncesi eğitime ilişkin spor etkinlikleri yapabilme	4.52	.58
Okulöncesi eğitime ilişkin müzik etkinliklerinde kullanılan bir müzik aletini çalabilme	3.16	1.17
İlk yardım müdahalesinde bulunabilme	4.52	.58
Okulöncesi eğitime ilişkin fen ve doğa etkinliklerinde deney düzeneği hazırlayabilme	4.00	.91

Tablo 2’den de anlaşılacağı üzere, öğretmen adayları AÖAOÖP’da yer alan 5 psikomotor alana ilişkin hedeflerin 4’ü yeterli düzeyde kazandıklarına inanırlarken “Okulöncesi eğitime ilişkin müzik etkinliklerinde kullanılan bir müzik aletini çalabilme” becerisi konusunda ise kendilerini “kısmen yeterli” görmektedirler. Bu bulgu, Özkut ve Kaya (20012) ve Tuğrul ve diğerleri (2007) ’nın bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu bulguya dayalı olarak AÖAOÖP’da yer alan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinin programları yeniden ele alınmalıdır.

Öğretmen adaylarının duyuşsal hedefleri kazanma konusundaki inançları Tablo 3’te görülebilir

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Duyuşsal Hedefleri Kazanma Konusundaki İnançları

Duyuşsal Alan Hedefleri	$\bar{X}$	s
Okulöncesi çocuğun özellikleri ve davranışlarına sabırlı, esnek, hoşgörülü ve sevecen oluş	4.56	.71
Okulöncesi eğitime ilişkin yenilikleri takip etmekten zevk alışı	4.40	.95
Çevreye karşı duyarlı oluş	4.40	.86
Temel temizlik kurallarına karşı duyarlı oluş	4.48	.87
Sağlıklı beslenme kurallarına karşı duyarlı oluş	4.44	.76
Ulusal ve evrensel değerlere ve farklı kültürlere duyarlı oluş	4.16	.94
Okulöncesi eğitim öğretmenliği mesleğini benimseyen bir kişiliğe sahip oluş	4.36	1.07

Tablo 3’teki bulgulara göre, öğretmen adayları duyuşsal hedeflerin “Ulusal ve evrensel değerlere ve farklı kültürlere duyarlı oluş” hedefi dışındaki hedefleri yüksek düzeyde kazandıklarını belirtmişlerdir. “Ulusal ve evrensel değerlere ve farklı kültürlere duyarlı oluş” hedefini kazanma konusunda öğretmen adaylarının kendikendilerini “kısmen yeterli” algılamalarının nedeni “Kıbrıs Kültürü” dersinin programından kaynaklanabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının AÖA Okulöncesi Öğretmenliği Programında yer alan dersleri ne kadar yararlı gördükleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının AÖA Okulöncesi Öğretmenliği Programında Yer Alan Dersleri Ne Kadar Yararlı Görmektedirler

Yabancı dil ve yabancı dil öğretimine ilişkin dersler	İngilizce 1 (3.56), İngilizce 2 (3.56), İngilizce 3 (3.56), İngilizce 4 (3.64), İngilizce Öğretimi 1 (3.28), İngilizce Öğretimi 2 (3.32), İngilizce Öğretimi 3 (3.28), İngilizce Öğretimi 4 (3.52)
Öğretmenlik uygulamasına ait dersler	Okul Deneyimi (4.80), Öğretmenlik Uygulaması I (4.84), Öğretmenlik Uygulaması II (4.80), Öğretmenlik Uygulaması III (4.76), Öğretmenlik Uygulaması IV (4.80)

Ülke ve Dünya kültürüne ait dersler	Kıbrıs Türk Kültürü I (3.00), Kıbrıs Türk Kültürü II (2.84), Kıbrıs Türk Kültürü III (2.72), Kıbrıs Türk Kültürü IV (2.84), Kıbrıs Tarihi (3.32), Atatürk İlke ve Devrimleri (3.32), Genel ve Kıbrıs Coğrafyası (3.52)
Türkçe ve Türkçe öğretimine ait dersler	Türkçe I (3.68), Türkçe II (3.44), Çocuk Edebiyatı (4.08), Erken Yaşta Okuma.(4.56)
Bilgisayar dersleri	Bilgisayar I (4.16), Bilgisayar II (4.12)
Araştırmaya yönelik dersler	Eğitimde Araştırma Teknikleri (2.04), Mezuniyet Projesi (2.08), Mezuniyet Projesi (1.30)
Okulöncesi alanına ait dersler	Çocuk gelişimi kuramları (4.64), Okulöncesi eğitim ilke ve yöntemleri (4.36), Çocuk gelişimi kuramları II (4.48), Müzik (2.92), İnsan Anatomisi ve fizyolojisi (3.25), Beden eğitimi (4.12), Çocukta kavram gelişimi (4.37), Oyun gelişimi ve öğretimi (4.44), Okulöncesi eğitimde çocuk şarkıları ve öğretimi (3.24), İş teknik (3.84), Müzik II (3.00), Beden Eğitimi I (3.92), Çocuk Sağlığı ve Beslenmesi (4.52), Resim (3.80), Okulöncesinde Araç Geliştirme (4.28), Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi (4.24), Okulöncesinde Matematik Öğretimi (3.84), Resim İş Öğretimi (3.88), Çocuk Ruh Sağlığı (4.60), Fen ve Doğa Etkinlikleri (3.60), Okulöncesinde Drama (4.48), Aile Eğitimi (2.76), İlk Yardım (4.37)
Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri	Öğretmenlik Mesleğine Giriş (4.32), Öğrenme-Öğretme (3.44), Program Geliştirme (3.56), Ölçme ve Değerlendirme (3.16), Özel eğitim I (4.68), Özel Eğitim II (4.56), Öğretim Teknolojileri (3.52), Sınıf Yönetimi (4.80), Rehberlik (4.16)

Tablo 4’ten de anlaşılacağı üzere “öğretmenlik uygulamasına ait olan dersler”leri öğretmen adayları çok faydalı bulmuşlardır. Bu bulgu diğer araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir (Kılıç ve Acat, 2007; Kılınç ve Altuk, 2010; Sönmez ve diğerleri, 2008). Öğretmen adayları en az yararlı «Eğitimde Araştırma Teknikleri», «Mezuniyet Projesi», «Aile Eğitimi», «Müzik I-II» ve «Kıbrıs Türk Kültürü» derslerini bulmuşlardır. Diğer derslere ise “çok faydalı” ve “faydalı” şeklinde katılmışlardır. Özellikle “öğretmenlik uygulamasına ait dersleri” çok faydalı bulmuşlardır. “Çocuk Gelişimi-I ve II”, “Çocuk Ruh Sağlığı”, “Okulöncesinde Drama”, “Çocuk Sağlığı ve Beslenmesi” en faydalı dersler olarak görülmüştür.

Bu bulgular şöyle yorumlanabilir: Öğretmen adayları öğretmenlik yaşantısı içinde kendilerine en üst düzeyde fayda sağlayabilecek olan “Okulöncesi eğitime ilişkin müzik etkinliklerinde kullanılan bir müzik aletini çalabilme” becerisini kazanamama sebebi olarak, ilgili dersin teorik kısmında öngörülen hedeflere ulaşamamalarını göstermektedirler. Bu bulgu Özkut ve Kaya (2010) ve Turcan (1992)’nin araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Nitekim, öğretmen adayları müzik derslerine ilişkin “*Daha çok uygulama olmalı ve müzik aleti çalma üzerinde durulmalıdır.*” şeklinde görüş belirtmişlerdir (Tablo 5). Öğretmen adaylarının «Eğitimde Araştırma Teknikleri» ve «Mezuniyet Projesi» derslerini az yararlı görmeleri bu derslerin önkoşullarının alınmamış olmasından kaynaklanabilir (Tablo 5). “Kıbrıs Türk Kültürü” ve “Aile Eğitimi” derslerinin az yararlı olmasının nedeni bu derslerin programlarından kaynaklanabilir. Söz konusu programların değerlendirilmesi ve yeniden düzenlenmesi gerekir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5: AÖA Okulöncesi Öğretmenliği Programının Geliştirilmesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

KATEGORİ	TEMA	GÖRÜŞ	f
AÖA Programı’nda yer alan derslere yönelik	İlk yardım	<i>Çok faydalı bir ders. Uygulamalı olduğundan kendimizi geliştirme fırsatı bulduk</i>	14
	Anatomi ve Fizyoloji, Çocuk Sağlığı	<i>Uygulama olmalı, örneğin, beslenme saatinde yiyecek listesi hazırlama becerisini kazanmalıyız.</i>	14

	Müzikle ilgili dersler	<i>Daha çok uygulama olmalı ve müzik aleti çalma üzerinde durulmalıdır.</i>	14
	Sınıf Yönetimi	<i>Uygulamaya çıkmadan önce alınmalıdır.</i>	11
	Mezuniyet Projesi	<i>Dersin önkoşul dersleri olan bilimsel araştırma teknikleri ve İstatistik dersleri önceden alınmalıdır</i>	11
	Uluslararası etkinlikler	<i>Konferans, seminer düzenlenmelidir.</i>	4
Hangi dersler eklenmelidir?	Uygulamaya dayalı dersler veya etkinlikler olmalı	<i>Tekerleme, parmak oyunları veya kuklalarla öğretim üzerinde durulmalıdır.</i>	12
		<i>Staj çalışmalarımızda sürekli denetlenmeli ve yönlendirilmeliyiz.</i>	
	Yabancı dil dersleri	<i>İngilizce dışında bir yabancı dil daha öğrenmeliyiz. Yunanca, Rumca, Almanca, Fransızca vb.</i>	11
	Bilgisayar ve Teknoloji ağırlıklı dersler	<i>Akıllı tahta okullarımızda yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu nedenle öğretmen adaylarının bu teknolojiyi tanması ve derslerde kullanması şarttır.</i>	11
Öğretim elemanlarına yönelik	Öğretim elemanlarının yeterlikleri	<i>Alanında uzman öğretmenlerin okulumuza getirilmesini isterim. Okulöncesi okullarda deneyimi olan öğretmenlerin olması gerekir. Alanında profesyonel ve bilgili eğitimciler gerek vardır. Kısmen yararlı olan derslerin yarar eksikliği eğitimcisi yüzünden olmuştur.</i>	14

Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere, öğretmen adayları "ilk yardım" dersinin faydalı olduğunu belirtmişler bazı derslerin geliştirilmesine ilişkin de öneriler geliştirmişlerdir. Özellikle müzik ile ilgili derslerin daha çok uygulamaya yönelik ve bir müzik aletini çalma becerisine dayalı olması istenmiştir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının "Okulöncesi eğitime ilişkin müzik etkinliklerinde kullanılan bir müzik aletini çalabilme" becerisi konusunda kendilerini "kısmen yeterli" görmelerinin nedeni olabilir. Öğretmen adayları ayrıca öğretmenlik uygulaması derslerinin sürekli denetim ve yönlendirme altında olmasını önermektedirler. Bu bulgu diğer araştırma bulguları ile)paralellik göstermektedir (Seçer, Çeliköz ve Kaygılı,2010; Yapıcı ve Yapıcı,2004).

Öğretmen adayları AÖAOÖP'de tekerleme, parmak oyunları veya kuklalarla ilgili, İngilizce dışındaki yabancı dillere ilişkin ve akıllı tahta ile ilgili derslerin olmasını istemektedirler. Ayrıca, öğretim elemanlarının alanlarında uzman ve deneyim sahibi olmalarını önermişlerdir. Bu bulgu Sönmez ve diğerleri (2008)'in araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Özet olarak, öğretmen adayları AÖAOÖP'de öngörülen 29 genel hedefin büyük çoğunluğunu kazandıklarına inandıklarını belirtmişlerdir. En yüksek düzeyde "Türkçeyi etkin kullanabilme" ve "Okulöncesi dönem çocuğunun gelişimsel özelliklerini analiz edebilme" yeterliklerini kazandıklarını belirtmişlerdir. En düşük ise "yabancı dilleri kullanabilme", "Gelişen teknolojik araçları kullanabilme" ve "okulöncesi eğitimde el becerilerine dayalı materyaller hazırlayabilme" olmuştur. Öğretmen adayları, "Yabancı Dil" dersinin kredisinin artırılması ve diğer dillerin de öğretiminin de eklenmesini istemektedirler. Öğretmen adayları AÖAOÖP'de okul yaşantılı derslerini, özel öğretim ve meslek derslerini çok gerekli bulunmuşlar ve bu derslerin kredisinin artırılması önerisini getirmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Öğretmen adayları kendilerini «yabancı dilleri kullanabilme» , «okulöncesi dönem çocuğuna uygun eğitim araçlarını geliştirebilme» ve «bilimsel düşünebilme» becerileri açısından yetersiz görmektedirler.
2. Öğretmen adayları duyuşsal alana ilişkin ise «ulusal ve evrensel değerlere ve farklı kültürlerle duyarlı oluş» hedefini yeterince kazanmadıklarını belirtmişlerdir.
3. Psikomotor alanda ise «okulöncesi eğitime ilişkin müzik etkinliklerinde kullanılan bir müzik aletini çalabilme» hedefini yeterince kazanmadıklarını inanmaktadırlar.
4. En az yararlı dersler «Eğitimde Araştırma Teknikleri», «Mezuniyet Projesi» , «Aile Eğitimi», «Müzik I-II» ve «Kıbrıs Türk Kültürü» dersleri olmuştur.
5. Öğretmen adayları programın geliştirilmesine yönelik olarak daha fazla uygulamaya ağırlık verilmesini, yeni derslerin eklenmesini, bazı derslerin önkoşullarının sağlanmasını, bazı derslerin ise öğretmenlik uygulamasından önce alınmasını önermişlerdir.
6. Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının alanlarında uzman ve deneyim sahibi olmalarını önermişlerdir.

Öneriler

1. İngilizce dili yanında en az bir yabancı dil dersinin programa eklenmesi gerekir.
2. Teknoloji kullanımı sınıf ortamlarında artırılmalıdır.
3. Eğitim araç gereçlerinin yapımı ve sınıf ortamında kullanımı artırılmalıdır.
4. Müzik ve Müzik öğretimi derslerinde bir müzik aleti kullanma becerisinin geliştirilmesi üzerinde durulmalıdır.
5. «Eğitimde Araştırma Teknikleri» «Aile Eğitimi» ve «Kıbrıs Türk Kültürü» derslerinin programları yeniden gözden geçirilmelidir.
6. Öğretmen adaylarının diğer ülke kültürlerini tanımaları için uluslararası etkinliklere önem verilmelidir.
7. Mezuniyet Projesi dersinin önkoşul dersleri 4. sınıftan önceye alınmalıdır.
8. Anatomi ve Fizyoloji ve Çocuk Sağlığı derslerinin eğitim durumlarının uygulamaya yönelik olmasına özen gösterilmelidir.
9. Sınıf Yönetimi dersi öğretmenlik uygulaması derslerinden önceye alınmalıdır.
10. Öğretim elemanlarının niteliklerinin artırılması yönünde çalışma yapılmalıdır.

Kaynakça

- Adıgüzel, A. ve Sağlam, M. (2009). Öğretmen eğitiminde program standartları ve akreditasyon, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, Cilt. 10, Sayı. 3, 83-103.
- Atatürk Öğretmen Akademisi (2004). *AÖA okulöncesi öğretmenliği programı*, Lefkoşa.
- Bryman, A. (2012). *Social research methods* (4th edition). Oxford University Press.
- Dereobalı, N. Ve Ünver, G. (2009). An evaluation of the courses in curriculum of undergraduate preschool teacher training by instructors in general perspective, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı/ Cilt. 10, Sayı. 3, ss. 161-181.
- Demirel, Ö. (2000). *Eğitimde program geliştirme* (3. Baskı). Ankara: PegemA Yayınları.
- Erden, M. (1993) *Eğitimde program değerlendirme* . Ankara: Pegem, Personel Eğitim Merkezi Yayın No: 6.
- Kılıç, A., ve Acat, M. B. (2007). Öğretmen adaylarının algılarına göre öğretmen yetiştirme programlarındaki derslerin gereklilik ve işe vuruluk düzeyi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 21-37.
- Kılınc, A. ve Altuk, Y. G. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 10, Sayı 19, 41-70
- Miles M. B. and Huberman A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Sage Publications Inc.
- Oliva, P.F. (1988). *Developing the curriculum*, Boston: Scott, Foresman and Co.
- Ornstein, C. A. & Hunkins O. F. (1988). *Curriculum: foundations, principles, and issues*, New Jersey: Prentice Hall.
- Özder, H., Konedralı, G. ve Zeki, P. C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2):253-275.

Özkut, ve Kaya. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan okulöncesi öğretmenlerinin Lisans döneminde aldıkları müzik eğitiminin mesleki yaşantılarına olan etkilerinin incelenmesi, *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, v 1, Issue 1, 167-179.

Patton, M.Q.(2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3. Baskı). Thousand Oaks, CA:Sage.

Sağlam, M. (2011). Türk Eğitim Sisteminde ve Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Program Geliştirme Çalışmaları, *Türkiye’de öğretmen yetiştirme* (Editör: Songül A. Kilimci). Ankara: PegemA Yayınları.

Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:VII, Sayı:I, 128-152.

Sönmez, V. ve diğerleri. (2008) Öğretmenlikte karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri (1). *Gelecekte olası eğitim sistemleri*. (genişletilmiş 3. Baskı). Ankara: Anı yayıncılık.

Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, J. A. (2007). *Evaluation, theory, models and applications*, San Fransisco, Published by Jossey Bass.

Taba, H. (1962). *Curriculum development theory and practice*, New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Tuğrul, B., Üstün, E., Erkan, S, Durmuşoğlu, M., ve Boz, M. (2007). Okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin mesleki bilgi ve becerileri açısından kendilerini değerlendirmesi, *Uluslar arası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu*, 12-14 Mayıs 2007, Azerbaycan: Bakü.

Turcan, İ. (1992). Okulöncesi eğitim kurumlarına öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları programlarının yeterliği, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:1, 153-162.

Tyler, R. W.(1973). *Basic principles of curriculum and instruction*, Chicago: University of Chicago Press.

Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, Ş. Ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının okul deneyimi 1 dersine ilişkin görüşleri, *İlköğretim-Online*, 3(2),54-59.13.12.2012 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr/vol3say2/v03s02m6.pdf> adresinden alınmıştır.

Yıldırım A., Şimşek H., (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Extended Abstract

The present study aims to evaluate the current AÖA Pre-School Education Program. Program evaluation was performed by taking into consideration senior pre-school education students' views. In this regard, the problem statement of the research was determined as "What are the students' views on the general objectives of ATA Pre-School Education Program and the courses? Mixed research method was used in this study. The sample comprised 25 pre-service teachers studying in the fourth year in AÖA Pre-School Education department and who are about to graduate in the 2010-2011 academic year. The research data were collected by means of a questionnaire developed by the researchers. The questionnaire comprised questions on general objectives and course dimensions. In addition, an open-ended question regarding the development of the ATA pre-school education program was included. The questionnaire was developed on the basis of expert opinion.

The quantitative data were analyzed by means of weighted average. As for the analysis of qualitative data "content analysis" was adopted. The results obtained in the research were as follows:

1. Pre-service teachers find themselves inadequate in terms of "using foreign languages", "developing educational tools appropriate for the pre-school child" and "scientific thinking" skills
2. In terms of the affective domain, pre-service teachers stated that they could not require the objective "sensitivity to national and universal values and different cultures" adequately.
3. As for the psychomotor domain, they believe that they have not acquired the objective "playing a musical instrument used in musical pre-school activities" adequately.
4. The least beneficial courses were listed as "Research Techniques in Education", "Graduation Project", "Family Education", "Music I-II" and "Cypriot Turkish Culture".
5. The pre-service teachers suggested focusing on more practice, addition of new courses, providing prerequisites for some courses and taking some courses before the teaching practice.
6. They suggested that instructors should be experts and have experience in the field.

On the basis of the research results, the following can be recommended:

1. Another foreign language in addition to English should be incorporated to the program.
2. Technology use in the classroom should be increased.

3. Production of educational tools and their use in the classroom environment should be increased.
4. In Music and Music education courses, playing a musical instrument should be emphasized.
5. "Research Techniques in Education", "Family Education" and "Cypriot Turkish Culture" courses should be revised.
6. International activities should be organized for learning about the cultures of different countries.
7. The prerequisites for the graduation project course should take place before the 4th year.
8. Anatomy and Physiology and Child Health courses should be practical.
9. The Class Management course should precede the teaching practicum courses.